

КАРЛ МАЙ

ЧЕРНОТО ОКО

Превод от немски: Веселин Радков, 1979

chitanka.info

Рио Сан Карлос в Аризона има два извора, единият от които се намира в планините Моголон, а другият — в Сиера Бланка. Водите на първия извор започват пътя си от планинските скали, минават през Монтаня де ла Фуента, след което се спускат из дълбоки каньони, по чиито височини не растат нито дървета, нито храсти, нито трева. Там горе, където извира водата, стърчат само три самотни бора. Зад тях планината се спуска почти отвесно надолу, образувайки стената на тесен, но много Дълбок каньон. По-рано горе са растели и други подобни дървета, а каньонът е имал друго име. Сега го наричат Каньон де лос апачос, Каньонът на апачите.

Ако човек мине по стърчащите над водата камъни и застане така, че да може да вижда насрещната стена на каньона, окото му ще забележи едно място, което изглежда някога е било арена, където са се разиграли ужасни събития. Пред погледа се разкрива четириъгълна платформа, която отпред е отделена от околния терен от с поменатия каньон, и отляво и отдясно — от подобни по-малки отвесни странични проломи. Откъм задната, четвърта страна, се издига отвесно огромна скалиста непристъпна стена, от която се стичат тънки струйки бистра вода. Тази скала се нарича сега на езика на апачите „Селкхитсе“, а говорящите испански език в Аризона я наричат „Пеня дел Асесинато“. И двете наименования имат едно и също значение: Скала на убийството.

Тази неголяма четириъгълна платформа е напълно изолирана от околността и много трудно може да се повярва, че на нея са живели човешки същества. И все пак могат да се забележат следи, които доказват, че до преди известно време там са живели хора, и то не неколцина, а значително повече. Ясно се вижда, че някога там е имало гора, която е получавала влага от споменатите водни струи. Овъглените дънери доказват, че гората е изгоряла. Между тях се виждат разпръснати останки от колиби, както и полуизгорели животински и човешки кости.

Какво се беше случило на това място? Каква драма бе превърнала това някога така оживено място в едно малко царство на смъртта?

Неотдавна близо до трите бора бяха застанали двама мъже, отправили поглед отвъд каньона към малката гора, под чиито поизсъхнали от слънчевите лъчи листа и клони кипеше пъстрият

живот на малко индианско ко-уа-клар^[1]. И двамата бяха още млади, но лицата им имаха строг и малко лицемерен израз, на който напълно отговаряха черните им дългополи дрехи.

— Брате Йеремия — каза единият от тях, — наистина ли смяташ, че Брайъм Йънг ще одобри тази индианка за моя жена?

— Положително! — кимна другият. — Изпратиха ни да покръстим червенокожите диваци, за да могат да получат същите права като нас. А това равноправие ти осигурява съгласието на президента.

— Инта-тисле е голяма красавица и няма защо да се срамува от всичките 58 жени на нашите дванадесет апостола^[2]. Но баща ѝ, вождът на племето, иска да я даде за жена само на някой храбър воин.

— Ти говори ли вече с него? Ако е така, ще трябва да го принудим да ти я даде за жена.

— Да го принудя ли? А как?

— Целуни я! Щом някой целуне индианка официално, искам да кажа пред други хора, трябва да стане негова жена. Само така може да бъде възстановена честта ѝ.

— Това ми е известно, но...

— Никакво „но“! — извика брат Йеремия. — Нима ще се върнем, без да сме сторили нищо като проповедници, които са говорили пред глухи? Това би било голям позор и всички апостоли ще отвърнат погледа си от нас. Ти обичаш индианката. Направи я твоя жена, така тя ще стане мормонка^[3] и ще ти бъде най-сигурната опора при покръстването на хората от нейното племе... или те е страх?

— Да ме е страх ли? — изсмя се другият. — Преди да навлека расото, носех пушка и ловджийски нож. Изпратил съм на оня свят немалко червенокожи, а също така и бели. Йънг ненапразно ми е дал името Гедеон, името на най-големия герой на Израел. Тръгвай с мен към селото! Ще ти докажа, че не знам що е страх!

Двамата стигнаха до самия каньон, над който по онова време минаваше мост. Той беше направен от въжета, изплетени от нещавена пушена бизонова кожа, здраво закрепени в скалите от двете страни на каньона. На въжетата бяха завързани парчета от кактусови стебла. Този люлеещ се мост беше единственият път, по който можеше да се стигне в малкото селце, където живееше един вожд на апачите с част от

племето си. Един единствен пост при моста бе достатъчен, за да се чувствуват индианците в безопасност пред всеки враг.

Сега при моста стоеше млад воин, който пропусна мълчаливо двамата мормони край себе си, след което мрачният му поглед се впи в гърба на брат Гедеон. По бронзовото му лице се беше изписал израз на едва сдържана омраза.

Жените в селото работеха седнали или коленичили под дърветата. Тъчаха одеала, месеха глина за съдове или приготвяха брашно от царевича и ечемик. Момичетата и момчетата играеха, или пък се упражняваха в употребата на различни оръжия. Мъжете лежаха пред колибите и безучастно гледаха заниманията на съплеменниците си. Работата се счита от воините като унижение. В селото имаше няколко стотин индианци с техните коне и кучета.

Най-голямата колиба се намираше в центъра на селото. До входа ѝ седеше вождът Пеш-итши, Желязното Сърце, и разговаряше с дъщеря си с такова внимание, което е твърде необичайно за индианците. Дъщеря му имаше стройна и добре сложена фигура; беше наметната с пъстро одеало. Косата ѝ се спускаше заплетена в две дълги и тежки плитки. Лицето ѝ имаше почти египетски черти. Но най-хубавото у нея бяха очите ѝ — големи черни очи с дълги мигли като кадифе. Погледът ѝ беше меланхолично-сериозен и същевременно замечтан. Тези дълбоки тайнствени очи бяха причината момичето да получи името Инта-тисле, Черното Око.

Ето че двамата мормони приближиха до тях, но дъщерята на вождя се скри в колибата веднага, щом видя Гедеон. Неговите намерения ѝ бяха известни, но тя го мразеше. Тя чу как двамата мисионери започнаха да говорят за Джо Смит, за книгата на мормоните, за новия Йерусалим и за Брайъм Йънг, за радостите и блаженството, които очакват всички „летър-дей-сейнтс“^[4] след тяхната смърт. Вождът ги слушаше мълчаливо, като човек, който не вярва на думите им, но от учтивост не иска да им го каже.

През това време Черното Око се приближи до отвора в задната стена на колибата, който служеше за прозорец, и погледна с досада навън. Откъм моста се задаваше младият индианец, който току-що бе сменен от поста си. Той трябваше да мине покрай прозореца ѝ. Щом го видя, нейното лице се проясни, в очите ѝ припламна някакъв вътрешен

огън и тя подаде хубавата си глава навън. Той я видя и като минаваше край нея, прошепна:

— Титши оя — днес вечерта!

— Ха-ау, ши-каар — да скъпи мой! — отвърна девойката.

Инта-тисле беше вече дала своето малко и гордо сърце. Тя не устоя на изкушението да погледа малко след своя любим и тъй като това не можеше да стане през тесния отвор, изскочи бързо навън.

— Ах, Черно Око, защо бягаш от мене? — извика брат Гедеон. — Ти трябва да станеш моя жена и да бъдеш най-щастлива от всички! — Едва изрекъл тези думи, той я сграбчи и тесните му безцветни устни целунаха хубавата ѝ уста.

В следния миг вождът скочи светкавично на крака, дръпна дъщеря си и извика:

— Куче краставо, как смееш да мърсиш чистата дъщеря на апачите? Падни на колене и моли за милост!

При тези думи той го удари с юмрук в лицето така, че братът се просна на земята. Но Гедеон се съвзе бързо и скочи. Яростта бе замъглила разсъдъка му, той се нахвърли върху вожда и го удари. Последниците от този удар бяха неочаквани. Пеш-итши остана неподвижен. Само очите му измерваха нахалника с унищожителен поглед. След това той нададе остър вик, който проеца из цялото село. Веднага от всички страни наскачаха и притичаха воините. Една дума на вожда бе достатъчна: след малко двамата мормони лежаха на земята здраво вързани и със запушена уста. После ги хвърлиха вътре в колибата. Натъпканите кърпи в устата им пречеха да разговарят помежду си.

Изминаха два много дълги часа. След това двамата бяха изнесени навън и завлечени в кръга, образуван от воините, насядали тихо и спокойно около Желязното Сърце.

Вождът извърна презрително лице от брат Гедеон и каза на Йеремиа: — Един такъв удар е обида, която се наказва със смърт и която може да бъде измита само с кръвта на виновния. Воините на апачите завършиха своя съвет и решиха, че мормонът трябва да умре. И тебе искаха да убият, но аз се застъпях за теб. Ще бъдеш свидетел на наказанието и после ще можеш да се върнеш при твоите светци.

Белите не можеха да се бранят нито с думи, нито с дела. Гедеон беше вързан за едно дърво и бе застрелян, без да бъде измъчван преди

това. Вождът се приближи до трупа му, намокри ръката си в бликащата кръв и намаза с нея лицето си. Така неговата накърнена чест беше възстановена. Джобовите на Йеремиа бяха натъпкани с провизии, след което го пренесоха по моста. Едва откъд го развързаха и го пуснаха да си върви. Той си тръгна, без да каже нито дума и без да се обърне. Прегази през водата и тръгна по течението на потока, докато стигна долу до втория каньон. Едвам там се спря, сви юмруци и каза скърцайки със зъби: — Отмъщение, да, само отмъщение! Кръвта на този свят човек ще бъде отмъстена! Умъртвихте тялото му, но ще изпратя душите ви след неговата, за да ѝ служат на оня свят во веки веков!

Той опипа джобовите и дрехите си и за свое задоволство забеляза, че ножът му не беше взет. После, за да избегне погледите на евентуални съгледвачи, се притаи в една широка пукнатина на скалите. Напусна я едва, когато започна да се смрачава и се върна обратно при трите бора, откъдето можеше да наблюдава часовия при моста. Промъкна се до един голям камък, който го прикриваше напълно. Реши да изчака на това място, докато апачите заспят. После бе замислил да се промъкне до поста, да го убие с ножа си и така да си открие единствения път към селото.

А там, на платформата, сега горяха огньовете пред колибите и светлината им достигаше до моста и до отвъдната страна на каньона. При тази светлина мормонът успя да види как бе сменен постът. Мястото му зае младият воин, който щеше да се срещне тази вечер с Инта-тисле.

Времето минаваше. Огньовете гаснеха един след друг и шумът от живота в селото ставаше все по-тих и по-тих. Най-сетне загаснаха и последните пламъци и наоколо се разстла непрогледна тъмнина. Беше настъпило времето за действие. Йеремиа изпълзя иззад камъка и се насочи към каньона. Безшумно като змия достигна до моста, който не беше по-дълъг от двадесетина крачки. Току-що мормонът беше достигнал моста и от отвъдната страна се дочу шушукане, което се приближаваше към него. Значи на моста се намираха хора, хора в тази непрогледна нощ над зейналата пропаст! Той се отдръпна настрани и зачака. Разбра, че Инта-тисле бе дошла при своя любим.

Тъй като от страната на селото някой можеше да ги смути, двамата бяха свикнали да минават по моста на отвъдната страна,

когато младият индианец стоеше на пост. Там, зад скалите, те си бяха намерили уютно място, откъдето не можеше да се вижда селото, но затова пък двамата можеха да се наговорят, без да бъдат смуцвани от никого. Всъщност това представляваше нарушаване на воинския дълг, но работата не беше чак толкова опасна. Защо ли трябваше да се пази моста? Сега това племе на апачите живееше в мир с всички наоколо, а и да имаше някакви врагове, те трябваше да минат обезателно покрай мястото, където седяха двамата и те не можеше да не ги забележат.

Ето защо и днес двамата минаха по моста и се запътиха към тяхното място. Мормонът също се запромъква обратно след тях, за да разбере, къде ще се спрат. След като седнаха, той се върна бързо. Пропълзя по моста на ръце и крака и започна да привежда в изпълнение пъкления си план, който беше замислил. Апачите трябваше да бъдат изгорени живи. Материал за огън имаше предостатъчно. Върховете на дърветата бяха полуизсъхнали от силното слънце, изсъхнали пълзящи растения имаше в изобилие, а навсякъде се виждаше и високата трева еспада. Ако огънят можеше да се разпространи бързо, индианците бяха загубени.

Извади огнивото от джоба си и се наведе.

Пробляснаха искрици и тънко пламъче се запромъква между тревата. Мормонът пропълзя бързо обратно по моста и извади ножа си, за да пререже въжетата. Те бяха много твърди и трябваше да напегне всичките си сили. Най-последно усилията му се увенчаха с успех. Когато преряза и последното въже, висящият мост се свлече и се удари шумно в отсрещната стена на каньона. Единственият път за спасение на апачите беше отрязан.

Сега брат Йеремя можеше отново да насочи вниманието си към огъня. А как бързо се беше разгорял той! Отвъд каньона се издигаха високи пламъци и се разпростираха бързо наляво и надясно. Огънят заблiza вече и първите дървета на гората. Но апачите все още спяха, всички до един. Осланяха се на поста си при моста!

Ала тук имаше и други пазачи — това бяха конете и кучетата. Те започнаха да пръхтят, да цвилят, да лаят и да вият. Апачите трябваше да се събудят. Йеремя се скри зад скалите, за да може със сатанинско злорадство да се наслаждава на пъкленото си дело.

Както вече споменахме, двамата млади не можеха да виждат платформата и селото от мястото, където се бяха притаили, но чуха

цвиленето и лаенето. Скочиха на крака и забързаха към моста. Отдалече видяха морето от пламъци, от което се беше зачервило вече и небето. Извикаха от ужас и се затичаха. Той тичаше първи, а тя след него. Индианецът бе вперил поглед в пламъците и като достигна мястото, където беше мостът, забеляза твърде късно, че той липсва сега — фаталната крачка бе вече направена. Чу се ужасяващ сърцераздирателен вик и той полетя надолу в страшната бездна.

Инта-тисле тичаше близо след него, но този вик и неговото изчезване я предупредиха: успя да се спре навреме и втренчи невярващ поглед в тъмната зейнала пропаст.

Тогава съвсем близо до нея се изправи мрачната фигура на мормона и я попита: — Падна ли годеникът ти? И ти ще го последваш! Цялото ти племе ще изгори, а тебе ще пратя по дяволите!

Сега се показва истинската индианска кръв, която и в момент на най-голяма уплаха замира в жилите само за секунда. Йеремия не беше довършил още последните си думи, когато Инта-тисле отстъпи крачка назад и извика: — Ах, ти ли си чудовище? На ти!

Един светкавичен скок я доближи до него, тя го блъсна силно, последва неописуем рев от устата му и той последва нещастната си жертва. Черното Око се строполи на земята. После, отправила поглед отвъд, закърши ръце. Пламъците образуваха силно разлюляно огнено море. Виждаха се тук и там тъмни фигурки да тичат в безпорядък; това бяха животни и хора, които ревяха и крещяха обзети от паника. Можеха да се спасят само, ако достигнеха моста, но още след няколко крачки мнозина падаха на земята, задушени или обгорени. Малцина успяваха да достигнат мястото, където до скоро се намираше мостът. Огънят ги принуди да скачат в каньона...

Цвиленето и лаенето, крясъците и ревовете ставаха все по-слаби и по-слаби, докато най-сетне заглъхнаха съвсем. Само един единствен глас се чуваше все още — гласът на бушуващите пламъци: глухо и дълбоко бучене, което наподобяваше далечния шум на развълнувано море. Огънят разяждаше вече дълбоко стволите на дърветата. Стълбове дим, примесени с искри, се издигаха нагоре, като образуваха постепенно над пожарището голям и тъмен облак, осветяван ту по-силно, ту по-слабо от отделни нови избухвания на огнената стихия. После пламъците започнаха да намаляват, като че ли притиснати от черния облак. Дънерите постепенно престанаха да горят — само

искряха, пушеха и се овъгляваха. Но и жарта угасна постепенно, като само тук — там остана да просветва някой въглен, а след това настъпи нощ, тъмна непрогледна нощ на смъртта, обвита от гъст задушлив дим.

Когато утринното слънце освети това гибелно място, Черното Око седеше все там, където си беше. Не плачеше, не стенеше, не въздишаше. Болката ѝ беше безмълвна. Дрезгавият крясък на един лешояд я изтръгна от вцепенението ѝ. Тя стана и заслиза, олюлявайки се надолу по течението на потока. Вървя часове, докато достигна дъното на каньона, където лежах мормонът и жертвата му. Там, при обезобразените останки на любимия си, Черното Око прекара целия ден и следващата нощ.

На другия ден, станала на сянка, тя се появи в Естанция дел Триго. Монотонно и както изглеждаше без никакво вълнение разказа за случилото се. Дадоха ѝ храна и вода, но тя само поклати глава. Не пожела нито да яде, нито да пие. Отблъсна и всички опити да я утешат. След това си тръгна и никой повече не я видя.

От този ден всички наричат онази пропаст между скалите Кьонон де лос апачос, а издигащата се отвесно нагоре скала носи името Пеня дел асесинато — Скалата на убийството!

[1] Ко-уа-клар — село от колиби. ↑

[2] Апостола — За известно време сектата на мормоните, ръководена от съвет от 12 апостола, е разрешавала многоженството. Б. пр. ↑

[3] Мормони — членове на религиозна организация в САЩ по името на „пророка“ Мормон, основан от Джо Смит през 1830г., наброяваща сега между 1 и 2 млн. членове. Сектата има крайно реакционен характер Б. пр. ↑

[4] Летър-дей-сейнтс — (англ.) Светците на последните дни — мормоните. Б. пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.